DE AMSTERDAMSE SCHEGGEN MANIFEST

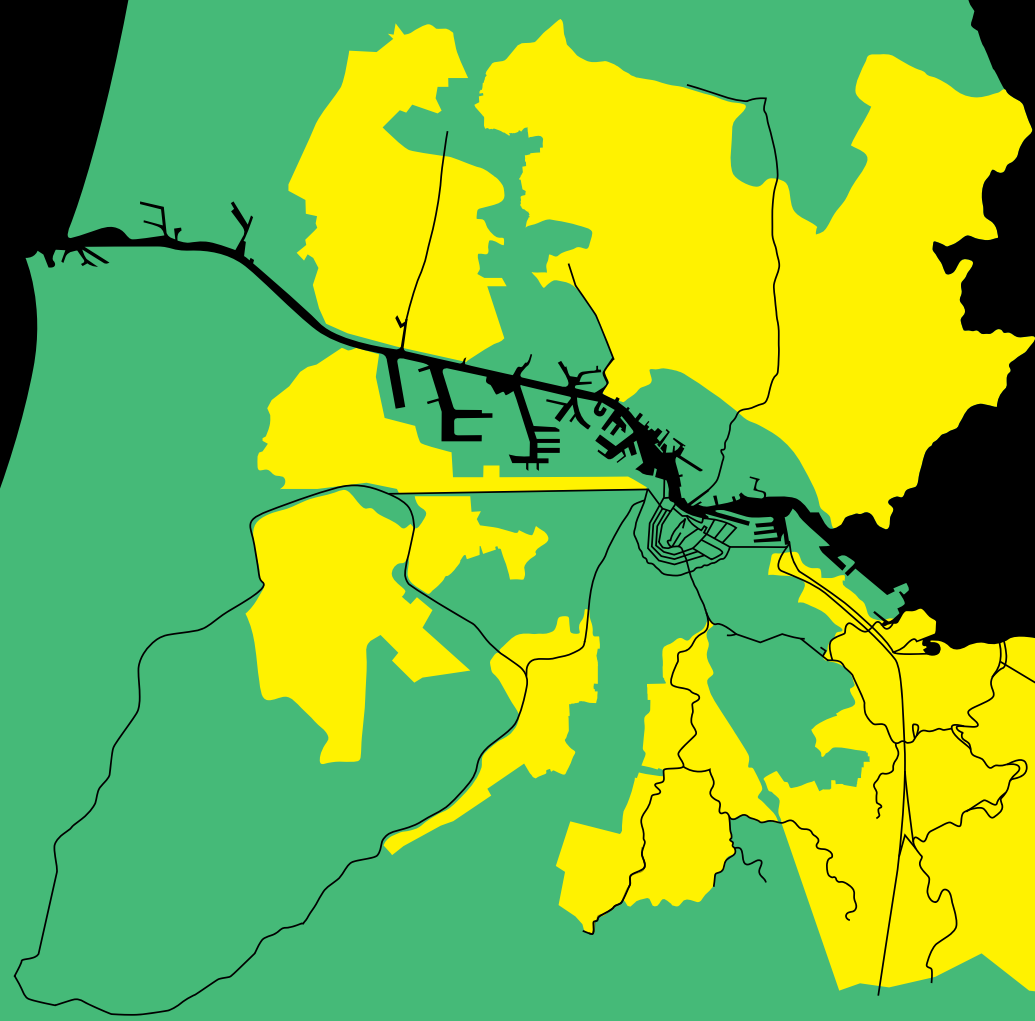

DE
AMSTERDAMSE
SCHEGGEN

INLEIDING

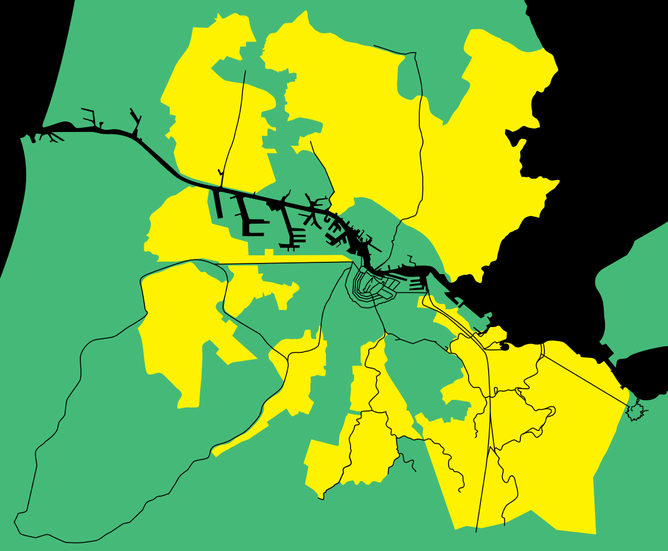

Een stad die groeit moet kunnen ademen. Dat wisten ze in de jaren dertig van de vorige eeuw al. Groene ('openlucht recreatie'-)gebieden kregen daarom een prominente plaats in het Algemeen Uitbreidingsplan (AUP, 1935), dat de toenmalige groei van Amsterdam in grote lijnen vastlegde. In vijftien jaar tijd verdubbelde de stad met 50.000 woningen in omvang. Het uitgangspunt van het stedenbouwkundige plan van Cornelis van Eesteren was dat elke Amsterdammer binnen tien minuten op de fiets in het groen moest kunnen zijn. Tussen nieuwe uitbreidingswijken zoals Bos en Lommer, Osdorp en Buitenveldert plande hij omvangrijke parklandschappen: de scheggen van Amsterdam. Als groene vingers dringen deze scheggen tot diep in de stad door. Dit vingerstadmodel is door verschillende steden (Kopenhagen, Amsterdam) omarmd in navolging van de Berliner Großstadt competitie (Eberstadt, Möhring, Petersen uit 1910) en is zeer succesvol gebleken voor de leefbaarheid en daarmee het investeringsklimaat van de stad.

Nu, ruim 80 jaar later, staat Amsterdam voor een nóg grotere bouwopgave van 75.000 woningen in de komende tien jaar. De scheggen zijn juist door hun aantrekkelijke ligging extreem kwetsbaar gebleken voor de huidige bouwdrift. Een gevaarlijke ontwikkeling die de stad zijn broodnodige lucht langzaam dreigt te ontnemen en die moeilijk te rijmen lijkt met de ambitie van Amsterdam om koploper van de groenste steden van Europa te zijn.

Wij denken dat de Amsterdamse scheggen meer gewicht verdienen en dat hun waarde voor de toekomst veel groter is dan misschien wordt gedacht. Zo benadrukt de gemeente Amsterdam in haar Structuurvisie 2040 (2011) vooral de recreatieve functie van de scheggen. Maar wie vooruitkijkt ziet veel meer kansen. De levende scheggen zijn een perfect complement voor de verdichtende stad. Door nieuwe functies toe te voegen en slimme verbanden te leggen, kunnen de scheggen een vitale rol spelen bij de aanpak van de huidige klimaat- en energieopgaven. Natuurontwikkeling en recreatie kunnen bijvoorbeeld prima samengaan met wateropslag of de productie van energie en voedsel.

Daar bij veroorzaakt het huidig gebruik van de scheggen op zichzelf al de nodige problemen. Het droogleggen en de verbranding van veengronden is een bron van CO_2-uitstoot, en ook de verzakking van de wegen en funderingen als gevolg hiervan kost jaarlijks handenvol geld.

Kortom, de scheggen moeten meebewegen met de toekomst. Dit manifest roept op tot een actieve houding en een radicale visie ten aanzien van de scheggen voor een nieuwe, meer ontwikkelde identiteit. Tegelijkertijd biedt het de eerste concrete poging tot een prikkelende toekomstvisie, met een specifieke toepassing daarvan per scheg. De stadsuitbreiding is al in volle gang: **tijd om de toekomst van de scheggen serieus te nemen!**

COLOFON

INITIATIEFNEMERS

BOOM Landscape
ARCAM Architectuurcentrum Amsterdam

FINANCIËLE STEUN

Stimuleringsfonds Creatieve Industrie
Van Eesteren-Fluck & Van Lohuizen Stichting
Provincie Noord-Holland

REDACTIE

Femke Gerritsma
Indira van 't Klooster
Mirjam Wammes
Philomene van der Vliet

GRAFISCH ONTWERP

Kindly made, **Timo Kramp**

BEELD

Fotografie Parlement + ontwerpteams:
Maarten van Nauw
Ontwerpen per scheg: alle rechten voorbehouden aan de ontwerpteams

DRUKWERK

Hoekstra Krantendruk Emmeloord

OPLAGE

10.000

December 2019

MET DANK AAN

Annemijn Kluft
De Firma Stek
Dennis Duchhart
Emma Heinhuis
Jan Heeren
Julia Dorenbos
Landschap Noord-Holland
Marc Peperkamp
Pieter Boekschooten
Renske Peters
Robert Graat
Victor van Maldegem
Yvonne Franquinet

CORRESPONDENTIEADRES

ARCAM
Prins Hendrikkade 600
1011 VX Amsterdam
arcam@arcam.nl
020 6204878

PARLEMENT VAN DE SCHEGGEN

Het Parlement van de Scheggen vormde in 2019 de stem van het landschap en functioneerde als klankbord voor de ontwerpteams.

Dirk Sijmons
Voorzitter
H+N+S Lanschapsarchitecten

Saline Verhoeven
Vicevoorzitter
Natuurlijke Zaken

Marc Hanou
Plan bureau voor de leefomgeving

Paul van Hoek*
Gemeente Amsterdam

Eva Hekkenberg
AM

Peter van Lonkhuyzen
Bewoner

Marijn Bos*
Metropool regio Amsterdam

Rob van Aerschot
Metropool regio Amsterdam

Gerard Korrel
Boer

Wanda Nikkels
Bewoner

Rolf Steenwinkel
Amsterdamse Energie Coöperatie Waterschap Amstel, Gooi en Vecht

Arjan van Timmeren
AMS

Kiki de Waart
Bewoner

Daan Groot
De Natuurverdubbelaars

**In verband met hun functie geen mede-ondertekenaar van het manifest*

ONTWERPTEAMS / LANDSCHAPSARCHITECTEN

BOOM Landscape:
Philomene van der Vliet/
Jan Maas
www.boomlandscape.nl

FLUX Landscape:
Jonas Papenborg
Kris Kersten
Eek van der Krogt
www.fluxlandscape.nl

Karres en Brands:
Davor Dusanic
David Kloet
Vincent Wenk
www.karresenbrands.nl

LAMA landscape architects:
Jorryt Braaksma/
Claire Laeremans
www.lamaland.eu

AMSTELSCHEG

01

De Amstelscheg heeft een heldere identiteit en vormt een herkenbare eenheid met het grachtensysteem door middel van de Amstel. Hoewel de Amstelscheg sterk gewaardeerd wordt, is het landschap allerminst veiliggesteld. Daarom stellen we in dit scenario voor om de scheg te waarderen als cultureel erfgoed.

Met een precisie aanpak van restauratie, herinterpretatie en ontwikkeling wordt een nieuwe zonering voor de scheg voorgesteld waarin ruimte wordt gemaakt voor nieuwe natuur, lokale voedselproductie, natuur-inclusieve landbouw, klimaatadaptatie, en eigentijdse recreatieve functies. In de voorgestelde werkwijze wordt de veenvorming gestimuleerd, waarmee de CO2-uitstoot wordt verminderd en het open Hollandsche weidelandschap (voorlopig) is veiliggesteld.

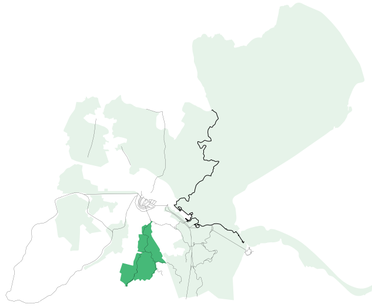

Restore *Reinterpret* *Develop*

Amstelscheg Palimpsest

KARRES BRANDS

AMSTERDAMSE BOSSCHEG

02

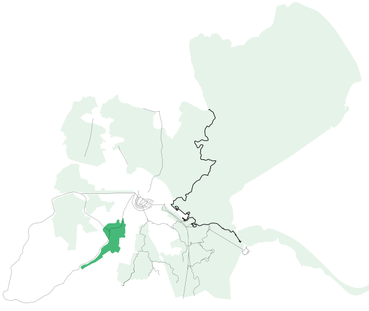

Het Amsterdamse Bos is met 6 miljoen bezoekers per jaar de drukstbezochte scheg van Amsterdam. Ondertussen verandert de relatie tussen mens en natuur, In plaats van de natuur als losstaande 'functie' te zien, zoekt men steeds meer naar de integratie van de natuur en natuurlijke processen in het dagelijks leven. Dit biedt de kans om het Amsterdamse Bos als proeftuin te zien, die zal bewijzen dat de mens in symbiose met de natuur kan leven.

Het bos kan langzaam omgevormd worden tot voedselbos en de natuurwaarden kunnen tegelijkertijd stijgen. Andere delen van het bos kunnen juist 'losgelaten' worden waardoor de natuur vrij spel krijgt. Bijvoorbeeld door één plek in het bos te isoleren van het artificiële watersysteem en een ronde muur te bouwen tot op de kleilaag. Het voegt een eigentijdse nieuwe laag toe aan het verhaal van het Amsterdamse Bos, zonder afbreuk te doen aan de kernwaarden van het oorspronkelijke ontwerp.

LAMA
Landscape Manifesto
landscape architects

HET BOS ALS TESTCASE VOOR EEN SYMBIOTISCHE SAMENLEVING

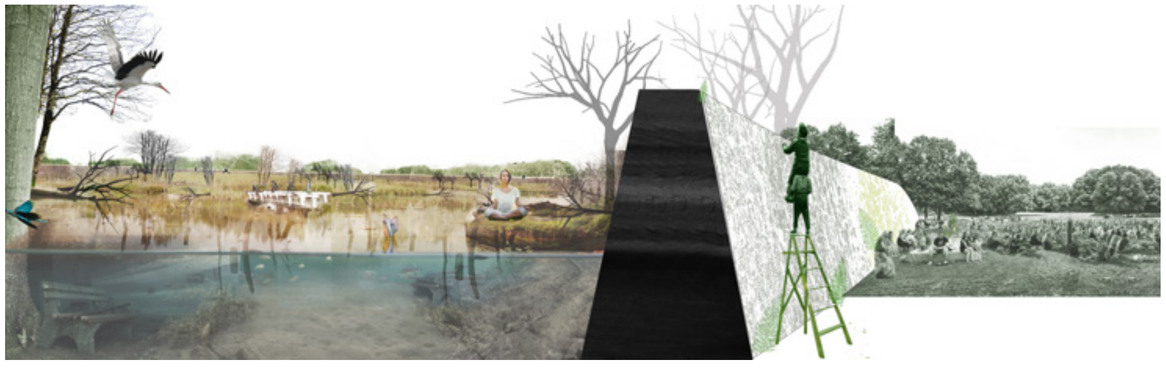

DE AMSTERDAMSE SCHEGGEN

SCHEG VAN WEST

DE SCHEG KAN UITGROEIEN TOT EEN LANDSCHAPSPARK VAN INTERNATIONALE BETEKENIS!

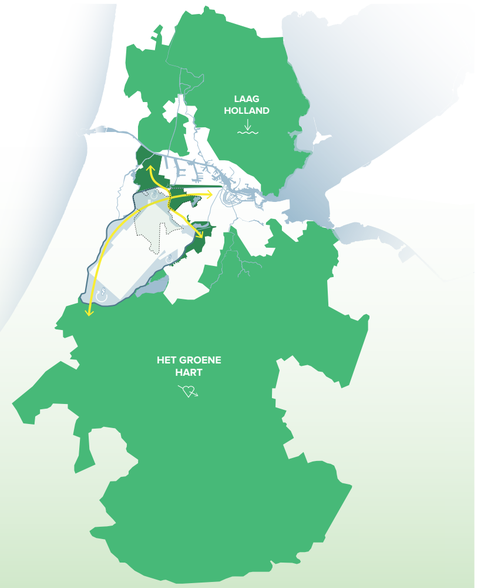

03

De Haarlemmermeerpolder is een van Nederlands grootste verkwisters van zoet water. De polder laat jaarlijks 25-40 miljoen m3 zoet water in en pompt 135 miljoen m3 water uit o.a. om de sloten door te spoelen en akkerbouw mogelijk te maken. Door de toenemende klimaatverandering wordt de beschikbaarheid van zoet water hier, maar ook wereldwijd, steeds schaarser. Zoet water wordt ook wel het 'nieuwe goud' genoemd.

Door de randen van de polder in te richten met een zuiverend zoetwaterbuffersysteem maken we een eigen zoetwatervoorraad. We hoeven minder water in te laten en uit te pompen, sparen energie en gaan verzilting tegen. Tegelijkertijd verbinden we de stad via het nieuwe ecologische zoetwaterbuffer netwerk met onze nationale landschappen Laag Holland en het Groene Hart. Zo kan de scheg uitgroeien tot een landschapspark van internationale betekenis! Het kleinschalige lieflijke landschap rondom de Sloterplas en de Tuinen van West, te midden van de verdichtende stad, wordt door ons gekoesterd en uitgebouwd tot de ultieme lusthof voor Amsterdammers, een spectaculaire entree naar de nieuwe Scheg van West!

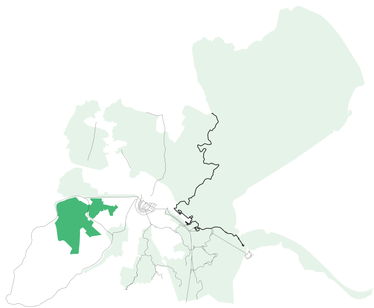

BOOM
LANDSCAPE

DE AMSTERDAMSE SCHEGGEN

BRETTENSCHEG

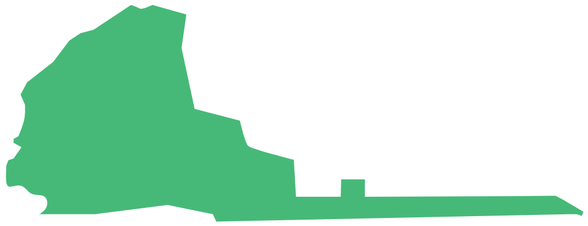

04

De Brettenscheg kent met het Westerpark en de zee bij IJmuiden een prachtig begin- en eindpunt. De scheg wordt doorsneden door infrastructuren gericht op grote economische centra, zoals Schiphol en de hoogovens. Hierdoor is een erg versnipperde scheg, met een grote variëteit aan functies ontstaan.

Aan de randen van de scheg wordt in de komende jaren een enorm aantal woningen gebouwd. Om al die nieuwelingen lucht te geven moet de toegankelijkheid van de scheg voor stedelingen voorop staan. Daarbij wordt de bestaande versnippering omarmd en kunnen bewoners via een herenboerensysteem delen van de scheg claimen voor 'groene functies' als gaarden, natuur- en, volkstuinen of sportweides. Een collectief padennetwerk maakt deze kavels toegankelijk. De nieuwe Brettenboulevard, tussen de Amsterdamse en Haarlemse poort, biedt uitzicht op het diverse landschap en verknoopt de stadsdelen met de scheg.

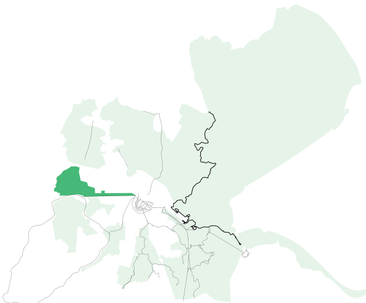

Een publiek netwerk van paden en marktplaatsen ontsluit de scheg. Op deze markplaatsen wordt de oogst verkocht, kan je proeven van de opbrengst van de akkers, planten ruilen of groenafval wegbrengen naar de biovergister.

De scheg wordt 'gerund' door en voor omwonenden van de metropool.

De Brettenboulevard tussen Haarlemmerpoort en Amsterdamse Poort verbindt de stadswijken met de scheg en brengt bewoners tot aan de zee!

De scheg werkt volgens een herenboersysteem; gebruikers produceren samen voedsel, biobased bouwmateriaal en ecosysteemdiensten en betalen jaarlijkse contributie aan 'de Bretten'.

BOOM
LANDSCAPE

MANIFEST VAN DE SCHEGGEN

Een sterk groeiende stad vraagt om een actief groenbeleid en investeringen die in de pas lopen met investeringen in de bouw en infrastructuur. Voldoende groen in de stad is van essentieel belang voor recreatie en ontspanning. Het brengt metropoolbewoners in contact met de natuur, het kan daarnaast bijdragen aan de verkoeling en waterberging die met het oog op het klimaatprobleem steeds meer nodig zullen zijn. Volgens onderzoek van de universiteit van Wageningen vertegenwoordigt het stadsgroen in Amsterdam inmiddels een hogere economische waarde dan de woningbouw. In het Algemeen Uitbreidingsplan (AUP) uit de jaren dertig werd het belang van het groen al erkend. Door allerlei ontwikkelingen waaronder infrastructuur en verstedelijking staat die kwaliteit nu sterk onder druk. Het Parlement van de Scheggen wil een halt toeroepen aan de aantasting van de scheggen. Dit Manifest van de Scheggen omvat tien aanbevelingen:

#0

NIKS DOEN IS GEEN OPTIE!

De kwaliteit van de scheggen laat ernstig te wensen over. Door onder andere verrommeling, fragmentatie, incidentele bestuurlijke opportuniteiten, verspreide bebouwing en veenoxidatie erodeert de kwaliteit. Hiermee wordt hun potentie en waarde voor de stad systematisch ondergraven. Niks doen is geen optie, omdat daarmee de scheggen alleen maar verder verzwakken. Het is 5 voor 12.

#1

MRAUP A.U.B.

De scheggenstructuur moet worden opgeschaald naar het niveau van de metropoolregio. Het AUP van Cornelis van Eesteren moet - net zo goed als de Grachtengordel en de Nachtwacht – tot het cultureel erfgoed van Amsterdam worden gerekend. Het zijn de beste lange termijngaranties voor welzijn en welvaart. In de toekomstplannen voor de regio moeten de scheggen opnieuw een hoofdrol krijgen. Daartoe moet de rood-groen-blauwe opzet opnieuw worden geladen. Waar nodig moeten de grenzen opnieuw worden bepaald en bestuurlijk als harde groene contouren worden vertaald. De kracht van een scheg ligt in zijn groene kwaliteiten, niet in verstedelijkingsmogelijkheden.

#2

MAAK ELKE SCHEG UNIEK

De scheggen moeten planmatig worden hersteld, geherinterpreteerd en ontwikkeld. Hun groene kwaliteiten moeten worden verbeterd. Zorg ervoor dat iedere inwoner binnen 15 min fietsen in het landschap kan staan. Maak de unieke ontstaansgeschiedenis van elke scheg op een positieve manier productief (een niet in geld uitdrukbaar alternatief voor de waarde als bouwgrond). Geef ze zo hun unieke identiteit. Gebruik actuele vraagstukken als ‘foodmiles’, biodiversiteit, klimaatadaptatie en energietransitie als hefboom voor het geven van een nieuwe betekenis aan de scheggen.

#3

HET GEHEEL DER SCHEGGEN IS STERKER DAN DE AFZONDERLIJKE DELEN

De kracht van een scheg wordt ontleend aan de structuur en samenhang van het groen/blauw doorregen stadslandschap. De structuur van het gehele systeem dient te worden behouden. Er moeten geen ingrepen in een scheg worden gedaan die de individuele scheg of het samenhangend geheel der scheggen schaadt. Wat er ook gebeurt, het resultaat moet een samenhangende scheggenstructuur opleveren, die geworteld is het onderliggende landschap.

#4

WE HEBBEN FEITEN NODIG

Om de scheggen in de toekomst goed te kunnen beschermen, is meer onderzoek nodig. Data over bezoekersgegevens, ecologische inventarisaties, eigendomssituaties, toekomstprognoses en beter inzicht in de ontwikkelingsgeschiedenis. De verzameling van al die data zou gekoppeld moeten worden aan een systeem van monitoring van de scheggen.

#5

WE HEBBEN FICTIES NODIG

Om het verhaal van de scheggen opnieuw te laden, is ook meer ontwerpend onderzoek nodig. Door deze ontwerpstudies hand in hand te laten gaan met de toekomstverkenningen van de metropool kunnen we de crisis van de verbeelding over de duurzame toekomst verbreken en van de nieuwe scheggenstructuur een voldongen fictie te maken.

#6

GEEF DE SCHEGGEN EEN STEM

De scheggen zijn meer dan een bestuurlijke verantwoordelijkheid. Ze zijn onderdeel van een fijn vertakt netwerk dat lokaal en regionaal in samenhang de belangen van de scheggen verdedigt. Stel een Groenverneur aan, een informele ‘Raad van het Landschap’ of een rechtspersoon. Geef hem of haar een onafhankelijke positie en waakhondfunctie. De Groenveneur is het gezicht en de aanspreekbare persoon namens de scheggen.

#7

MAAK DE SCHEGGEN DRAGER VAN DE DUURZAME REGIO

De scheggen kunnen functies vervullen op het gebied van recreatie en ontspanning, waterberging, verkoeling, herstel van biodiversiteit, de productie van duurzame gewassen voor voeding of bouwindustrie, CO2-opslag, het voorkomen van hitte-eilanden en in de circulariteit van grondstoffen. Sterker nog: het behalen van de duurzaamheidsdoelstellingen voor de metropool is zonder scheggen onmogelijk!

#8

VERGROOT DE BEKENDHEID VAN DE SCHEGGEN

Gebruikers kennen de waarde van de scheggen al. Er wordt gewerkt, gerecreëerd en voedsel geproduceerd. Waar het aan ontbreekt is bekendheid, verbondenheid en eigenaarschap. Hoe herkenbaarder de scheggen zijn, individueel en als systeem, hoe beter ze kunnen worden beschermd en verbeterd. Daarom moeten scheggen zichtbaar, goed ontsloten én onderdeel van educatieve programma’s zijn. Ontwikkel daarbij op logische plekken spectaculaire entrees met goede voorzieningen als natuurpoorten tot de scheggen en het landschap. Bij de planvorming en het beheer van de scheggen worden ook de bewoners in en rond de scheggen actief betrokken.

#9

DRAAG SAMEN ZORG VOOR DE SCHEGGEN

De scheggen liggen in twee provincies, 32 gemeentes, vier waterschappen en talloze achtertuinen. Werk samen. Ontwikkel met alle partijen modellen, waarin lokale, regionale, rurale en stedelijke belangen, watersystemen en recreatieve functies geborgd zijn. Maak gebruik van bestaande initiatiefgroepen en verenigingen als de Tuinen van West, de Boeren van Amstel, de Groene Longen Amsterdam, ANGSAW (Amsterdam Noord Groene Stad aan het Water), Platform Tolhuis Sixhaven, Stichting W.H. Vliegenbos, etc.

#10

INVESTEER IN DE SCHEGGEN!

Om de scheggen te kunnen behouden en versterken, is geen nieuw beleid nodig. Gestapelde beschermende wetten en beleidsmaatregelen zijn niet voldoende gebleken om de verrommeling tegen te gaan. Wat nodig is, zijn financiële investeringen van gemeenten, regio, en stakeholders – in planvorming, in versterking van de identiteit, in ontsluiting en in kwaliteit van de groenstructuren. Leg deze inzet vast in meerjarenplannen.

KORTOM: MAKE NO SMALL PLANS (FOR THEY HAVE NO POWER TO STIR THE SOUL *MACHIAVELLI)

Ontwikkel met topontwerpers, in de traditie van de stad en van Van Eesteren, parallel aan de verdichtingsopgave een visionair plan voor de scheggen. Geef ze een pragmatische basis zodat ze niet verzanden in van-compromissen-doordrenkte-beleidsdocumenten, maar de weg naar draagvlak en uitvoering vinden.

DE AMSTERDAMSE SCHEGGEN

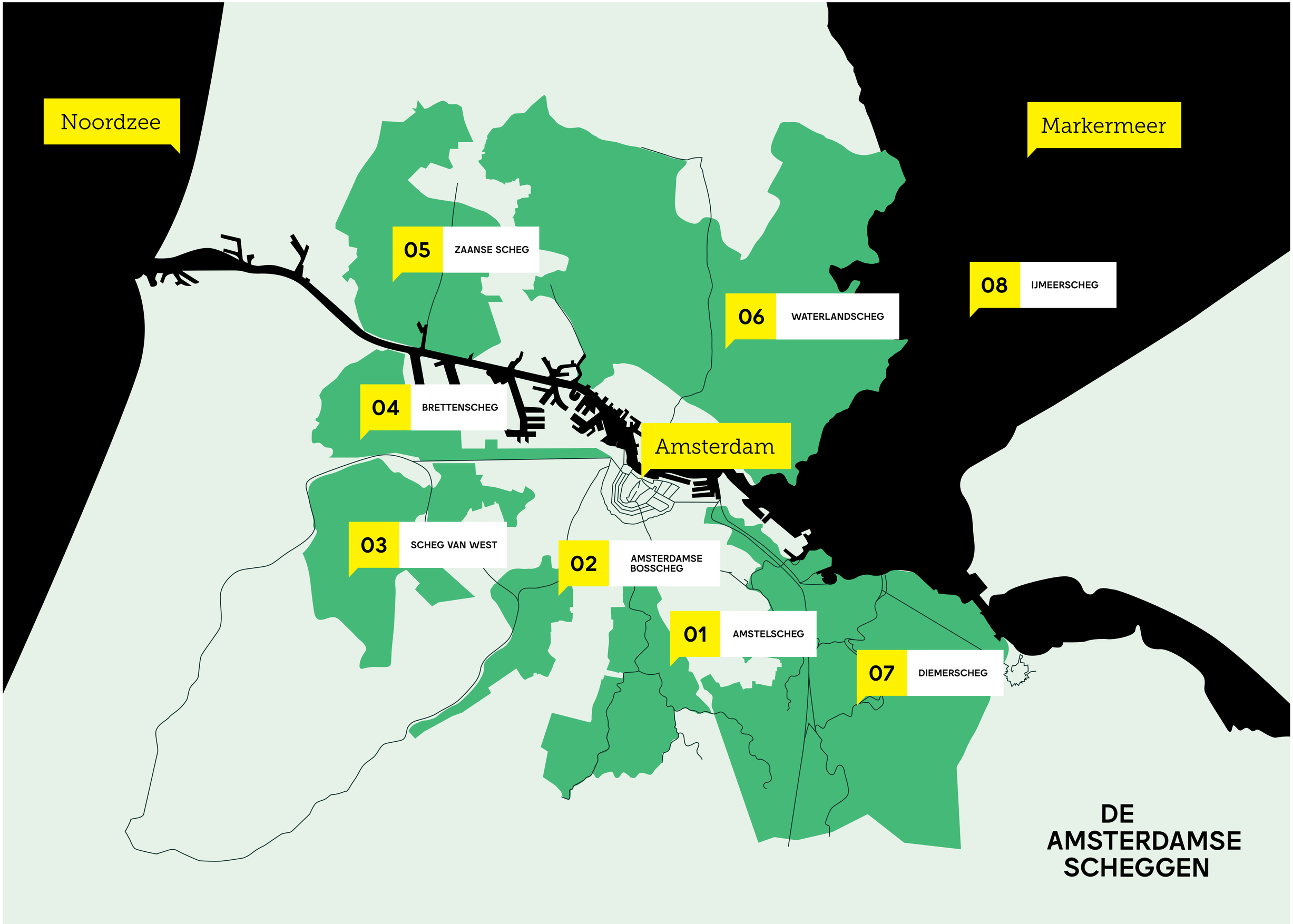

DE AMSTERDAMSE SCHEGGEN

ZAANSE SCHEG

05

Het karakteristieke landschap van de Zaanse scheg bestaat niet meer. Ooit waren landschap en productie in de Zaanse Scheg via waterlopen, linten en duizend molens sterk met elkaar verbonden. Decennia van nieuwbouw aan de randen van de scheg heeft de industrie en het landschap uit elkaar gedreven en een nukkig veenlandschap in het hart achtergelaten. Daarom roepen wij op: Plant 30.000.000 bomen om de Zaanse Scheg weer op de kaart te zetten!

De ontwikkeling van een nieuw Zaans bos levert niet alleen een grote diversiteit aan producten voor de biobased economy in de Zaanstreek, maar fungeert ook als klimaatbuffer en vormt een uniek recreatief landschap, waarin ook het Oerij weer zichtbaar wordt.

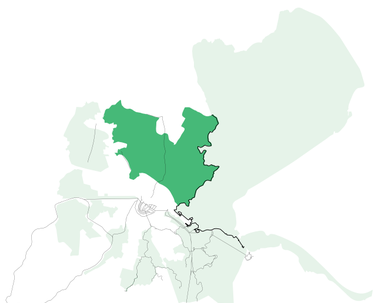

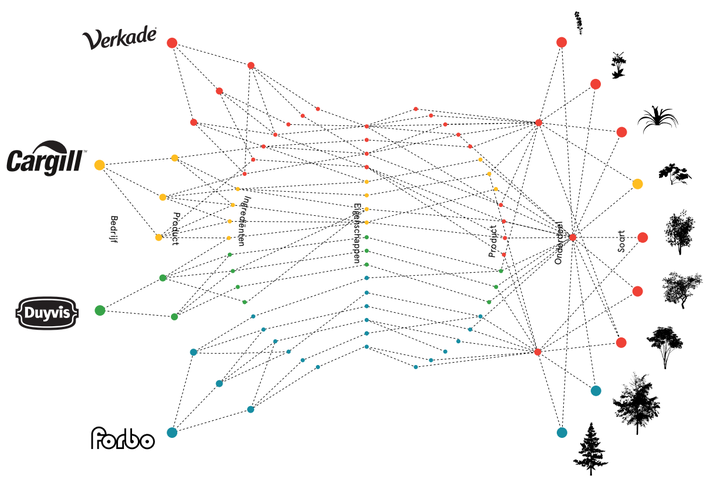

Elke producent uit de Zaanstreek vraagt zijn eigen specifieke mix aan bomen, waardoor er een nieuw type productiebos ontstaat met een hoge biodiversiteit en een zeer divers aanbod aan producten.

PLANT 30.000.000 BOMEN OM DE ZAANSE SCHEG WEER OP DE KAART TE ZETTEN.

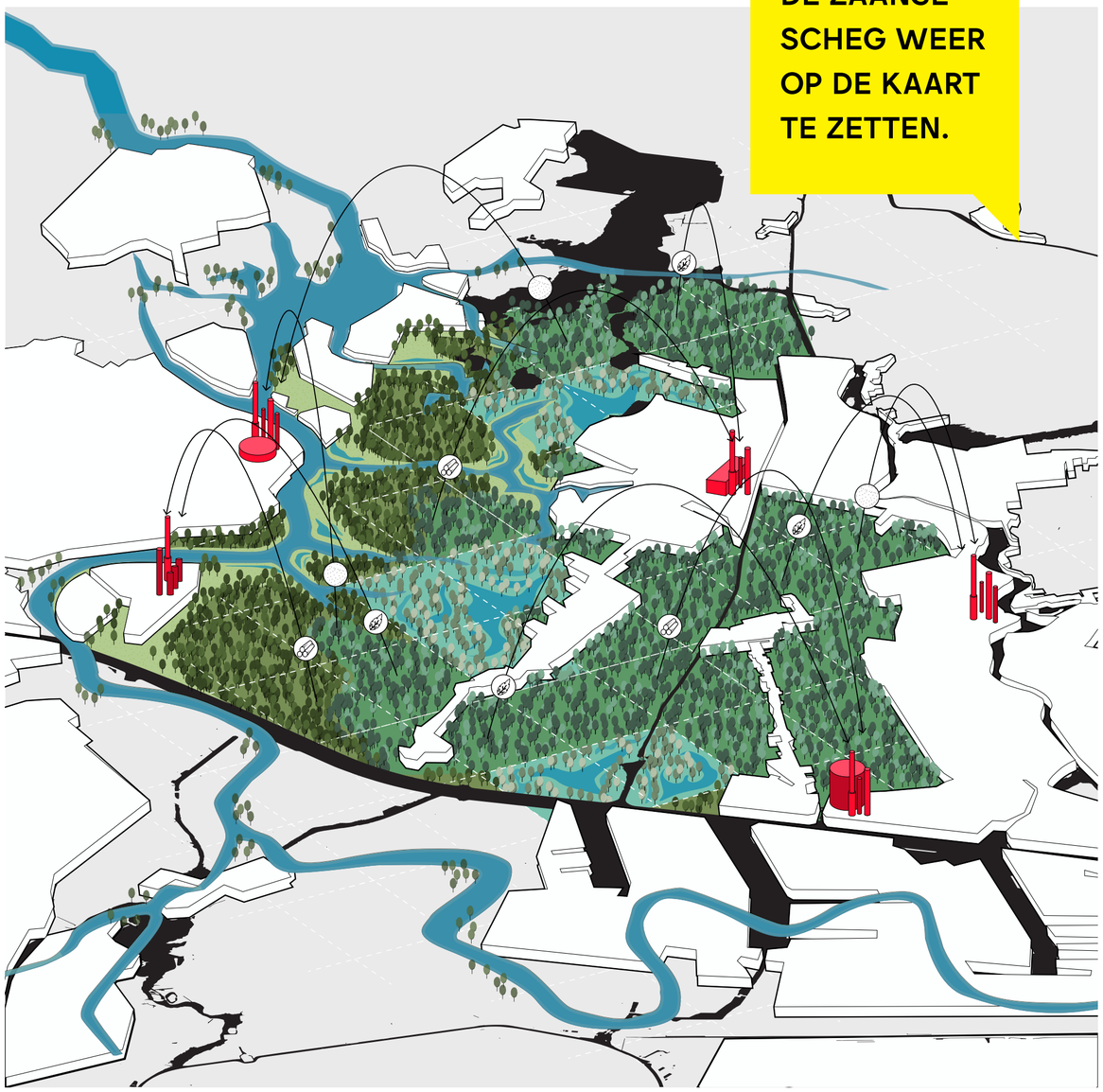

Het nieuwe Zaanse bos biedt producten voor de omliggende bedrijven, vormt een buffer voor de gronden met verzilting en bodemdaling en maakt het verloren gewaande Oerij weer zichtbaar.

flux
LANDSCAPE ARCHITECTURE

DE AMSTERDAMSE SCHEGGEN

WATERLANDSCHEG

06

Water is essentieel voor de stad. Niet alleen als drinkwater, maar ook voor CO2-buffer, energie, productie en verkoeling. De Waterlandscheg, met zijn duizenden sloten, plassen en veenbodem vol met water mag dan ook met recht als de levensader voor de stad Amsterdam gezien worden!

Een levensader waar in het verleden niet altijd netjes mee is omgesprongen, die heeft geleden onder vuilstort en verontreiniging. Amsterdam heeft Waterland als bron van leven in de toekomst hard nodig. Daarom roepen wij op: verbeter het ecosysteem, trek Waterland de stad in en benut het water in al zijn potentie!

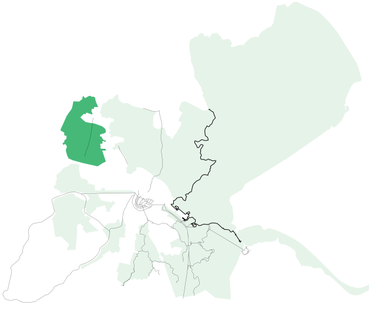

Het traditionele beeld van de schoolplaat 'In sloot en plas' is verworden tot een vervuild ecosysteem dat opgeschoond moet worden,

TREK WATERLAND DE STAD IN EN BENUT HET WATER IN AL ZIJN POTENTIE!

CO2 — Een verhoogde waterstand in veengebieden zoals Waterland kan zorgen voor een CO2 verlaging van 7 megaton per jaar.

Volop water in de stad zorgt dat omgevingstemperatuur op hete dagen met meer dan 1° C afneemt en verleidt de bewoners tot een verfrissende duik.

Planten zoals riet en lisdodde gedijen uitstekend bij waterrijke omstandigheden en leveren volop producten zoals bouwmateriaal of voedsel.

Door warmte en koude te onttrekken aan het oppervlaktewater kan voor 40% aan de Amsterdamse warmtebehoefte worden voorzien.

2/3 van het drinkwater in Amsterdam komt uit de Rijn, met toenemende droogtes moet gezocht worden naar nieuwe bronnen voor drinkwater.

flux
LANDSCAPE ARCHITECTURE

DIEMERSCHEG

07

De Diemerscheg is de ‘outsider’ onder de scheggen. Ondanks decennialang landschaps-, erfgoed en natuurbeleid, is het landschap versnipperd geraakt door grootschalige infrastructuur, verstedelijkingsdruk en perifere stadsrandfuncties. Het ontbreekt aan een samenhangende identiteit. Nu dat we op het punt staan om de laatste open polders in de scheg vol te bouwen met grootschalige suburbane woonwijken is het de laatste mogelijkheid voor een herwaardering van de Diemerscheg.

Door middel van twee toekomstscenario’s willen we de dialoog starten over de betekenis van de scheg. Kiezen we voor echte duurzame stedelijkheid waarin de woningbouw- en mobiliteitsopgave voor de hele metropoolregio tot 2050 oplost? Of kiezen we voor een robuust natuurlandschap van broekbossen, veenbossen en wetlands? Een natuurlandschap waarin de koolstofdioxide- en stikstofproblematiek en gevolgen voor ecosystemen wordt aangepakt, en daarnaast een nieuwe impuls geeft aan biodiversiteit, recreatie en economie.

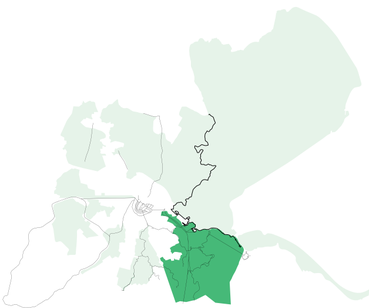

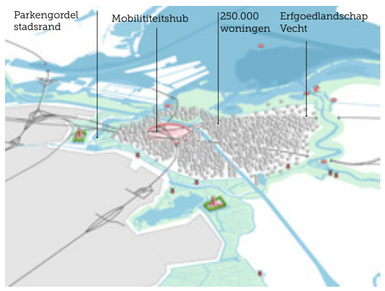

Diemercity

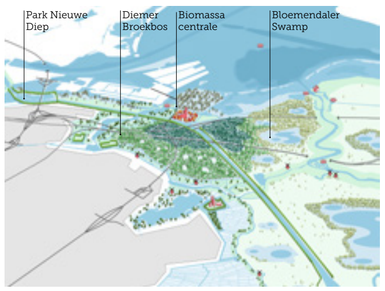

Diemer Wetland

KARRES BRANDS

IJMEERSCHEG

08

De IJmeerscheg is de grootste, en enige waterscheg van Amsterdam. Er zijn weinig 'bestemmingen', waardoor varen op het grotendeels open water minder aantrekkelijk is. De belevingswereld en de ecologische waarde van de scheg kunnen daarom wel een impuls gebruiken! Door in te zetten op een zone van tussenland tussen de huidige dijk en het open water ontstaat een gevarieerd waterlandschap waar men kan ronddwalen met bootje. Het is een gedeelde vrijstaat waar je in het weekend je tentje opzet bij een privéstrandje. Daarnaast werkt het tussenland als regulator voor het ecosysteem, is de slibvang schuilplek en tegelijkertijd de kraamkamer voor het waterleven. De biomassa die met het beheer van dit tussenland vrijkomt wordt verwerkt tot biobased producten.

Midden in de IJmeerscheg, op een uurtje varen van Amsterdam ligt een nieuwe archipel als een oase in het meer. Het is de ultieme bestemming voor dagrecreanten of personen die een tussenstop maken op een langere tocht. Het zijn de nieuwe Markerwadden, maar dan vlakbij de stad.

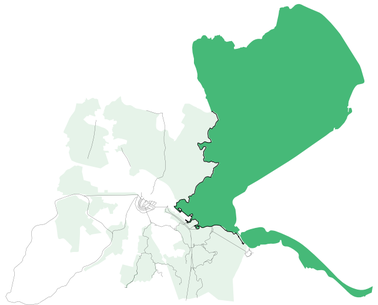

LAMA
Landscape Manifesto
landscape architects

DE IJSCHEG ALS LANDSCHAPSPARK, OF EIGENLIJK EEN NIEUW WATERPARK!

WAT SCHEG JIJ?

Tentoonstelling 13 dec 2019 t/m 10 mei 2020

Bekijk en beluister de plannen voor een nieuwe identiteit voor de scheggen bij **ARCAM Architectuurcentrum Amsterdam**

Meer informatie over de scheggen vind je op **www.deamsterdamsescheggen.nl**

architectuur centrum amsterdam

BOOM LANDSCAPE

flux LANDSCAPE ARCHITECTURE

KARRES BRANDS

LAMA Landscape Manifesto landscape architects